

Paris, 10 Nisan 2018

Yeni Akdeniz ticaret güzergahları bölgenin güneyinden ve doğusundan geçecek

Akdeniz’de son zamanlarda korumacılıkta yaşanan artışlar serbest ticaret anlaşmalarının oluşturduğu devasa ağı dönüştürmeye ve Akdeniz içi ticaret güzergahlarını yeniden şekillendirme başlıyor. Bu bağlamda iki yeni eğilim ortaya çıkıyor:

- **Güney Akdeniz ve Doğu Akdeniz ülkeleri, özellikle otomotiv ile bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) ürünlerinin ihracatında görüldüğü gibi, daha pahalı üst sınıf ürünlere doğru bir geçiş yaşıyor;**
- **Bölgede Yunanistan, Kıbrıs ve Mısır gibi yeni hammadde (enerji, kimyasallar ve inşaat) tedarikçileri ortaya çıkıyor.**

Bölge içi ticaret yavaşlıyor

Asya’da bölgesel ticaretin önemi artarken, Akdeniz bölgesindeki ülkeler bunu başarmak için mücadele ediyor. 1995’te başlayan “Barselona Sürecinden” bu yana çok taraflı ve ikili anlaşmaların yaygınlaşmasına rağmen farklı bir tablo ortaya çıkıyor. Hatta Akdeniz içi ticarete aşağı yönlü bir eğilim görülüyor: 2001 yılında ihracat içindeki payı yüzde 31 iken 2016 itibarıyla yüzde 29’a inmiştir. Büyüklüğü sayesinde, bölge ticaretinin büyük bölümü (ithalat ve ihracat akışının yüzde 79,4’ü), Avro bölgesindeki Akdeniz ülkelerinden oluşan Avro-Akdeniz alt bölgesinde yoğunlaşmıştır¹. Ancak bu alt bölge son 15 yıllık dönemde gerileyerek payını Güney Akdeniz alt bölgesindeki² (yüzde 10,1), Doğu Akdeniz bölgesindeki³ (yüzde 8,4) ve Balkanlardaki⁴ (yüzde 2) ülkelere kaptırmaktadır.

Son 20 yıldaki artan işbirliği çabalarına rağmen ticaret entegrasyonunun böyle zayıf bir seviyede kalmasının birçok açıklaması mevcuttur. Tarım ve tekstil sektörlerinde ihtisaslaşan güney ve doğu ülkeleri arasındaki rekabet, genellikle bu başarısızlığın gerekçesi olarak ilk akla gelen argümandır. Ancak başka argümanlar da mevcuttur. 2009 krizi ve 2011 Arap Baharı bölge ülkelerinin açıklığını olumsuz etkilemiş, güney ve doğu Akdeniz ülkelerini (Fas hariç olmak üzere) daha da yavaşlatmıştır. Buna ek olarak, birbiri ardına uygulamaya konulan anlaşmalar birbirlerinden farklı koşullar içerdikleri için ticaret sürecini karmaşıklaştırmıştır. Buna paralel olarak, daha fazla ticaret için beyan edilen bir irade bulunmasına rağmen, korumacı önlemlerin (vergiler, anti dumping önlemleri, kamu sübvansiyonları ve kotalar gibi) sayısı sürekli olarak artmaktadır. 2012 yılından bu yana, Akdeniz bölgesinde 381 net korumacı önlem uygulamaya konulmuştur ve bunların neredeyse yarısı doğrudan bölgenin diğer ülkelerini hedeflemektedir.

¹ **Avro-Akdeniz ülkeleri:** Portekiz, İspanya, Fransa, İtalya, Slovenya, Yunanistan, Kıbrıs ve Malta

² **Güney Akdeniz ülkeleri:** Fas, Cezayir, Tunus, Libya ve Mısır

³ **Doğu Akdeniz ülkeleri:** İsrail, Türkiye ve Lübnan

⁴ **Balkanlar:** Arnavutluk, Bosna Hersek, Hırvatistan ve Karadağ

Güney ve Doğu Akdeniz ülkeleri otomotiv ve BİT ihracatlarını arttırıyorlar ve hammadde tedarik etmeye başlıyorlar

2000'li yıllardan itibaren Akdeniz Havzasındaki ülkelerin ihracat yapısında yeni eğilimler görülmeye başlamıştır. Avro-Akdeniz alt bölgesinin otomotiv ve BİT (bilgi ve iletişim teknolojileri) gibi yüksek katma değerli sektörlerde güç kaybettiği, işlenmiş tarım ürünleri ve kimyasallarda ise güç kazandığı görülmektedir. Güney Akdeniz ve Doğu Akdeniz ülkeleri ise güçlerini tekstil gibi geleneksel sektörlerden, pahalı üst sınıf ürün sektörlerine kaydırmaktadırlar. Tarımsal gıda ürünlerinin ve metallerin ihracatında açık bir artış kaydedilmekle birlikte, bu dinamikler Balkanlarda daha az belirgindir. Öte yandan, Kuzey Afrika ülkeleri ile Doğu Akdeniz ülkeleri arasındaki ticaret güçlenmektedir ve yeni ticaret güzergahları ortaya çıkmaktadır.

- **Otomotiv: Fas ve Türkiye -> Avro-Akdeniz ve Doğu Akdeniz**

Fas ve Türkiye'nin benimsediği, sanayi sektörlerini geliştirerek ve güçlendirerek küresel değer zincirlerini birleştirme politikası, Akdeniz bölgesinde otomotiv ihracatının yeniden yapılandırılmasına katkıda bulunmuştur. 2016 yılında, Türkiye bölgenin otomotiv ihracatında yüzde 13'lük bir paya sahip olurken (2002 yılında sadece yüzde 2 idi), Avro-Akdeniz ülkelerine akışta bir artış kaydetmiştir. 2012-2016 döneminde, Fas'ın Akdeniz bölgesine otomotiv ihracatı ülkenin toplam ihracatının yüzde 13'ünü oluşturmuştur. Bu ihracatlar halen temel olarak Avrupa pazarına gitse de, ticaret ortakları arasında Türkiye ve Mısır da yer almaktadır.

- **Bilgi ve İletişim Teknolojileri: Tunus ve Fas -> Avro-Akdeniz**

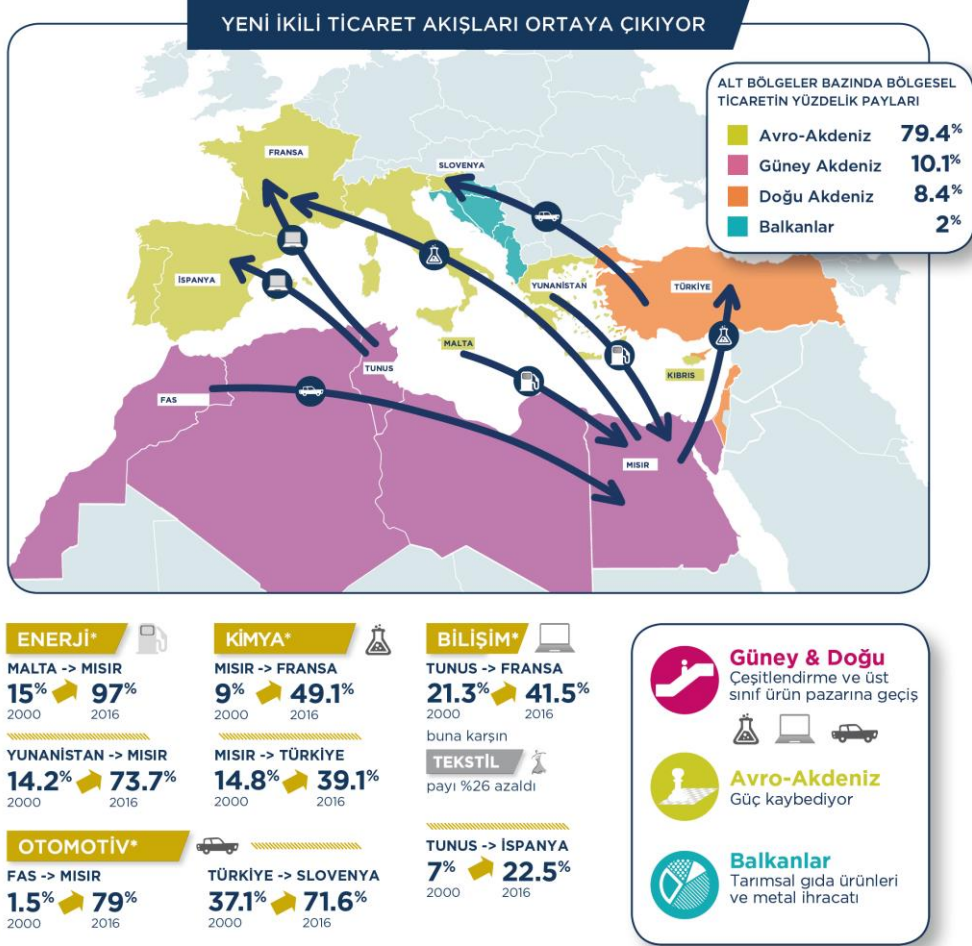
Hem Tunus hem de Fas BİT ihracatlarını arttırıyor. Tunus'ta bu yeni ihtisaslaşma Avro-Akdeniz bölgesine (temel olarak Fransa, ancak aynı zamanda İspanya) yapılan ihracattaki artış olarak kendisini gösteriyor ve şu anda ülkenin bu alt bölgeye yaptığı toplam ihracatın yüzde 30'unu oluşturuyor. Fas için, ana ihracat pazarlarında değişimler yaşanıyor ve ihracat akışında Fransa, Portekiz ve Malta'nın payı azalırken İspanya'nın ve İtalya'nın payı artıyor.

- **Enerji: Yunanistan ve Malta -> Doğu Akdeniz**

Enerji Akdeniz bölgesinde en fazla ticareti yapılan alan olmaya devam ederken, sektörün yapısı değişim geçiriyor. Gaz ve petrol önemlerini kaybederken, rafine ürünler daha fazla öne çıkıyor. Yunanistan ve Malta'nın Türkiye ve Mısır gibi Doğu Akdeniz ülkelerine ihracatları artıyor.

- **Kimyasallar: Mısır ve Kıbrıs -> Doğu Akdeniz ve Avro-Akdeniz**

Mısır'ın geleneksel sektörlerinden birisi kimyasal ve plastik sektörüdür. Ana ihracat müşterileri Türkiye ve Lübnan'dır, ancak başta Fransa olmak üzere Avro-Akdeniz alt bölgesine ihracat akışları da artmaktadır. Kıbrıs da İsrail, Yunanistan ve Lübnan gibi Doğu Akdeniz ülkelerini hedeflemektedir.

MEDYA İRTİBAT:

Leyla ZERGER SİDAL – T. +90 (212) 385 99 60 leyla.zerger@coface.com

Coface: Birlikte Ticareti Geliştirmek İçin

70 yıllık deneyimi ve güçlü ağı, Coface'ı ticari alacak sigortası alanında ve küresel ekonomide bir referans noktası haline getirmiştir. Sektördeki en çevik küresel ticari alacak sigortası ortağı olma hedefiyle Coface uzmanları dünya ekonomisinin nabzını tutarak 50.000 müşterisinin başarılı, sürekli olarak büyüyen ve dinamik iş faaliyetleri geliştirmelerini desteklemektedir. Grubun hizmetleri ve çözümleri, şirketleri koruyarak hem yurt içi piyasalarda hem de ihracat pazarlarında satış yapma olanaklarını arttırmak için kredi kararları almalarına yardımcı olmaktadır. 2017 yılında Coface 100 ülkedeki yaklaşık 4.100 çalışanı ile 1,4 milyar €'luk bir ciro kaydetmiştir.

www.coface.com.tr